

Byggföretagens yttrande över remiss av Naturvårdsverkets framställan med förenklingar och förbättringar i spårbarhetssystemet för farligt avfall

Byggföretagen är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar cirka 4 000 bygg-, anläggnings- och specialföretag. Byggföretagen har tagit del av rubricerad remiss och vill framföra nedan synpunkter.

Byggföretagen välkomnar Naturvårdsverkets initiativ att förenkla och förtydliga regelverket. Ett väl fungerande spårbarhetssystem är viktigt både för miljön och för att skapa konkurrensneutralitet mellan seriösa aktörer. Samtidigt är det viktigt att systemet utformas utifrån den praktiska verklighet som råder i bygg- och rivningsprojekt.

Vi delar Naturvårdsverkets bedömning att dagens system behöver utvecklas. För bygg- och rivningsbranschen finns särskilda utmaningar eftersom avfall uppstår löpande under pågående entreprenad. Avfallsmängder och fraktioner kan förändras när rivningsarbeten fortskrider och flera aktörer kan vara involverade i samma avfallsflöde. Ansvarsfördelningen mellan byggherre, entreprenör, transportör och mottagare måste därför vara tydlig. Ett utvecklat system behöver därför kombinera hög spårbarhet, tydliga ansvarsförhållanden, praktisk hanterbarhet och proportionerliga krav.

Dagens system fångar de aktörer som de facto rapporterar farligt avfall, och eventuella brister i denna rapportering. Det fångar dock inte upp de aktörer som underlåter att rapportera sina förehavanden. Byggföretagen anser att det därför behövs riktade insatser för att rapporteringsskyldiga aktörer ska ansluta sig till spårbarhetssystemet för farligt avfall. Det skulle ge större effekt jämfört med införandet av nya och mer detaljerade rapporteringskrav för de verksamheter som redan avser följa lagstiftningen. Vidare behöver tillsynen stärkas både resursmässigt och organisatoriskt. Tillsynsmyndigheterna behöver ges bättre förutsättningar att bedriva ett aktivt, riskbaserat och uppsökande arbete.

Undantag för eget avfall vid serviceundor

Byggföretagen tillstyrker förslaget att transportanteckning och rapportering till avfallsregistret inte ska krävas när eget farligt avfall transporteras från den plats där det har producerats till den plats eller anläggning där verksamheten vanligtvis lagrar sitt avfall. Naturvårdsverkets bedömning att avfallet inte överläts under serviceundan är central. Spårbarheten kan börja när det samlade avfallet lämnar verksamhetens lagringsplats till en avfallsaktör.

Förslaget löser en del av branschens mest betungande vardagsproblem. En entreprenör eller tekniker ska kunna besöka flera kunder och därefter återvända till verksamhetens lagringsplats utan att upprätta en transportanteckning för varje delsträcka. Undantagets kärna är att transporten sker inom den verksamhet där avfallet uppkommer och att ingen överlåtelse sker. Den principen bör styra tillämpningen. Undantaget bör därför inte behöva definieras ytterligare än så och ska inte behöva bero på om uppdraget i ett enskilt avtal kallas installation, entreprenad, underhåll, reparation eller service. Det bör omfatta yrkesverksamhet där transporten är underordnad kärnverksamheten och går till verksamhetens normala lagringsplats.

Det behöver också framgå hur bestämmelsen ska tillämpas när ett företag har flera anläggningar eller när flera bolag i en koncern använder en gemensam lagringsplats. Skrivelsen anger att transporter mellan anläggningar inom samma organisation i regel fortsatt ska omfattas av antecknings- och rapporteringsskyldighet. Föreslagna 27 § ger inte ett tydligt stöd för en koncerngemensam lagringsplats som drivs av ett annat bolag. Lagstiftningen bör därför klargöra räckvidden och utforma en praktiskt användbar lösning för verksamheter som är organisatoriskt integrerade, utan att skapa luckor när avfallet faktiskt överläts.

Transportanteckning i stället för separata anteckningsskyldigheter

Byggföretagen tillstyrker att dagens transportdokument och separata anteckningsskyldigheter ersätts av en transportanteckning. Det gemensamma ansvaret mellan lämnare och transportör får dock inte skapa en ny osäkerhet om vem som ska agera eller leda till dubbelregistrering. Regelverket och den digitala tjänsten bör utgå från att uppgiften registreras en gång av den aktör som bäst råder över den och därefter kan delas med övriga berörda. Identifikationsnummer och kopior bör överföras automatiskt. Ett nytt manuellt moment för varje transport skulle urholka förenklingen.

Förlängd rapporteringstid från två till fem arbetsdagar

Byggföretagen tillstyrker förslaget att utöka tiden för rapportering till avfallsregistret från två till fem arbetsdagar. Den nuvarande tidsfristen är

mycket kort i förhållande till bygg- och rivningsbranschens arbetsformer. En längre tidsfrist minskar risken för felaktiga registreringar, kompletteringar i efterhand, administrativa misstag och onödig belastning på både företag och tillsynsmyndigheter.

Rättelsemöjlighet och proportionalitet

Byggföretagen ser att en viktig fråga i det fortsatta arbetet är hur administrativa fel ska hanteras. Ett effektivt miljöregelverk och tillsyn bör kunna skilja mellan allvarliga brister som påverkar spårbarheten och administrativa avvikelser där avfallsflödet ändå är fullt spårbart. Det bör därför övervägas om det bör finnas möjlighet till rättelse inom viss tid, komplettering innan sanktion och tydligare vägledning vid mindre avvikelser. Syftet med systemet bör vara att säkerställa korrekt avfallshantering, inte att skapa oproportionerliga sanktioner för rena administrativa misstag utan miljömässig konsekvens.

Identifikationsnummer för avfallstransporter

Byggföretagen ser positivt på förslaget om identifikationsnummer för avfallstransporter. Ett sådant system kan skapa bättre spårbarhet, enklare kontroll och minskad risk för dubbelregistrering. Det är dock viktigt att systemet utformas på ett sådant sätt att det även hjälper verksamhetsutövarna att göra rätt. Det bör exempelvis finnas tydliga felmeddelanden, möjlighet att korrigera uppgifter och spårbar historik vid ändringar.

Sanktionsavgifter

Byggföretagen ser positivt på förslaget att miljösanktionsavgifter enbart blir aktuellt vid underlåtelse att ta fram en transportanteckning, inte när transportanteckningen rapporterats för sent till avfallsregistret. Det är viktigt steg för att öka incitamenten för aktörer att ansluta sig till avfallsregistret. Lagstiftning och tillsyn ska rikta in sig på systematisk avfallsbrottslighet, inte onödigt hårt straffa aktörer som i akt och mening försökt göra rätt.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till Sigrid Granström, expert energi- och miljöpolicy, sigrid.granstrom@byggforetagen.se alternativt 0724065309.

BYGGFÖRETAGEN

Kristoffer Tamsons
Verkställande direktör